

**DIE AARD, OMVANG EN IMPAK VAN MIKROLENINGS OP DIE
MAATSKAPLIKE FUNKSIONERING VAN LEDE VAN
KORREKTIEWE DIENSTE**

Deur

Marelle Fourie

**Voorgelê ter gedeeltelike vervulling van die vereistes vir die graad MSD
WERKNEMERHULPPROGRAMME**

In

Fakulteit Geesteswetenskappe

Universiteit van Pretoria

Maart 2003

DANKBETUIGINGS

**Alle eer aan God, my Skepper wat my elke dag van krag
voorsien het om hierdie projek te voltooi.**

My opregte dank en waardering word hiermee uitgespreek teenoor die
volgende persone:

- ❖ My studieleier, Dr. Magdie van Heerden, dankie vir u voortdurende bemoeienis en professionele leiding.
- ❖ My ouers, Dawie en Maria Fourie, vir julle belangstelling, volgehoue motivering, ondersteuning en onvoorwaardelike liefde.
- ❖ My verloofde, Jaco, vir sy geduld, begrip, liefde en deurlopende ondersteuning.
- ❖ My familie, vriende en kollegas vir hul bystand, begrip en volgehoue aanmoediging.
- ❖ Dion van Zyl, vir die waardevolle hulp met die vraelyste en dataverwerking, asook jou kundigheid en passie vir navorsing.
- ❖ Dank aan Korrektiewe Dienste vir die goedkeuring van hierdie ondersoek.
- ❖ Opregte waardering aan alle persone wat deelgeneem het aan die ondersoek en wat 'n bydra gelewer het om hierdie verslag 'n sukses te maak.

OPSOMMING

Die aard, omvang en impak van mikrolenings op die maatskaplike funksionering van lede van Korrektiewe Dienste

Deur

Marelle Fourie

Studieleier: Dr. M. Van Heerden

Departement van Maatskaplike Werk

Vir die graad MSD WERKNEMERHULPPROGRAMME

Deur middel van hierdie studie is gepoog om die aard, omvang en impak van mikrolenings te ondersoek. Die negatiewe implikasies en betrokkenheid van werkgewers by die mikroleenbedryf tree dikwels te laat na vore, weens die oningeligtheid en ontoereikende voorligting aan die kant van die lener. Hierdie ondersoek is vanuit 'n sistemiese perspektief gedoen, wat behels dat daar gefokus is op die bilaterale beïnvloeding van sisteme en die rol wat sisteme uitoefen op die individu se alledaagse lewe.

Omrede daar 'n leemte geïdentifiseer is betreffende wetenskaplike literatuur en bewyse in hierdie verband, is 'n verkennende studie onderneem ten einde data-insameling te doen. Die doel is bereik deur literatuurstudies wat onderneem is, gesprekke met kundiges en individue wat direkte ervarings

geopenbaar het ten opsigte van hul betrokkenheid by die mikroleenbedryf. Vir doeleindes van hierdie ondersoek is daar van vraelyste gebruik gemaak. Data-insameling is gedoen deur middel van veertig respondente wat vraelyste voltooi het. Die studie is onderneem te Korrektiewe Dienste Baviaanspoort Bestuursarea.

Hierdie ondersoek is gebaseer op kwantitatiewe en ontwikkelingsgerigte navorsing met benutting van die verkennende ontwerp. Vanuit hierdie navorsingsbevindinge is sekere gevolgtrekkings en aanbevelings gemaak.

SUMMARY

The nature, extent and impact of micro lending on the social functioning of members of Correctional Services

By

Marelle Fourie

Study leader: Dr. M. Van Heerden

Department of Social Work

For the degree MSD EMPLOYEE ASSISTANCE PROGRAMS

The aim of this study is to investigate the nature, extent and impact of micro lending on the social functioning of members of Correctional Services. The negative implications and involvement of employers in micro lending often surface too late because the borrower is not well enough informed. This study is approached from a systemic perspective, which focuses on the bilateral influence of systems and their role in the individual's everyday life.

Because of the fact that a void has been identified in regard to scientific literature and evidence concerning this problem, an explorative study has been undertaken for data collection. In order to reach the goal, literature studies were undertaken, conversations with experts and individuals who have had first hand experience regarding micro lending. For the purpose of

this study a questionnaire has been used with forty respondents. This study was undertaken at the Department of Correctional Services Baviaanspoort Management Area.

This study is based on quantitative and developmental research principles, within the exploratory design. From the research findings, several results and recommendations were put forward.

**HOOFSTUK 1:
NAVORSINGSPROSES: DIE AARD, OMVANG EN IMPAK VAN
MIKROLENINGS OP DIE MAATSKAPLIKE FUNKSIONERING
VAN LEDE VAN KORREKTIEWE DIENSTE**

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

1. Inleiding	1
2. Motivering vir die keuse van die onderwerp	2
3. Probleemformulering	4
4. Doelstelling en doelwitte van die studie	7
4.1. Doelstelling	7
4.2. Doelwitte	7
5. Navorsingsvraag vir die studie	7
6. Navorsingsmetodologie	8
6.1. Soort navorsing, ontwerp en proses	8
7. Voorondersoek	10
7.1. Literatuurstudie	10
7.2. Konsultasie met kundiges	11
7.3. Uitvoerbaarheid van die ondersoek	11
7.4. Toetsing van vraelys	12

8. Omskrywing van die universum, afbakening van steekproef en wyse van steekproefneming	12
9. Etiese kwessies	14
10. Definisies van hoofkonsepte	15
10.1. Maatskaplike probleem	16
10.2. Finansiële beplanning	16
10.3. Mikrolenings (Algemeen)	17
10.4. Geldleningstransaksie	17
10.5. Gelduitlener	18
10.6. Geldopnemer	18
10.7. Werknemer	19
10.8. Werknemerhulpprogram	19
11. Indeling van navorsingsverslag	20

HOOFSTUK 2

DIE MIKROLEENBEDRYF AS SUID-AFRIKAANSE VERSKYNSEL

INHOUDSOPGAWE

	BLADSY
2.1. Inleiding	22
2.2. Voorkoms en verspreiding van die mikroleningbedryf	23

2.3. Toetrede tot die mikroleenbedryf	27
2.4. Regulering van die mikroleenbedryf	30
2.5. Regering se betrokkenheid by die mikroleenbedryf	34
2.6. Opvoedersrol ten opsigte van die mikroleenbedryf	36
2.6.1. Die Mikrolener	37
2.6.2. Die Werksplek	38
2.6.3. Die Individu	39
2.7. Samevatting	40

HOOFSTUK 3

DIE IMPAK VAN FINANSIËLE DRUK OP DIE MAATSKAPLIKE FUNKSIONERING VAN INDIVIDUE

INHOUDSOPGAWE

	BLADSY
3.1. Inleiding	42
3.2. Begripsomskrywings	42
3.2.1. Maatskaplike Funkzionering	42
3.2.2. Maatskaplike Probleem	43
3.2.3. Sisteem	44
3.2.4. Sisteemteorie	44

3.3. Die implikasies van finansiële druk en swak finansiële beplanning	45
3.3.1. Maatskaplike en sosiale Implikasies	46
3.3.1.1. Middelaafhanklikheid	46
3.3.1.2. Gesinsgeweld	48
3.3.1.3. Ontoereikende voorsiening van basiese behoeftes	50
3.3.1.4. Maatskaplike en sosiale implikasies van finansiële druk op die werkgewer	52
3.3.1.4.1. Swak of ongereelde werksbywoning weens finansiële druk op die werknemer	53
3.3.1.4.2. Afname in produktiwiteit weens finansiële druk op die werknemer	54
3.3.1.4.3. Finansiële implikasies op interpersoonlike verhoudings	55
3.3.1.4.4. Gesondheidskwessies	56
3.4. Werknemerhulpprogramme as hulpmiddel vir die aanspreek van maatskaplike en sosiale probleme onder werknemers	57
3.5. Samevatting	59

HOOFSTUK 4

EMPIRIESE ONDERSOEK NA DIE AARD, OMVANG EN IMPAK VAN MIKROLENINGS OP DIE MAATSKAPLIKE FUNKSIONERING VAN LEDE VAN KORREKTIEWE DIENSTE

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

4.1. Inleiding	60
4.2. Resultate en bevindinge van die navorsing	63
4.2.1.Afdeling A: Demografiese inligting	64
4.2.1.1. Geslag	64
4.2.1.2. Ouderdom	64
4.2.1.3. Huistaal	65
4.2.1.4. Huwelikstatus	66
4.2.1.5. Afhanklikes van respondente	67
4.2.1.6. Huishoudelike inkomste	69
4.2.1.7. Vlak van dienslewering	70
4.2.1.8. Hoogste opvoedkundige vlak	70
4.2.1.9. Dienstydkompleks van respondente	71
4.2.1.10. Samevatting	72
4.2.2.Afdeling B: Leningsbesonderhede	72
4.2.2.1. Terme vir terugbetaling van mikrolening	73
4.2.2.2. Leningsbedrag	75
4.2.2.3. Aflosbedrag op mikrolenings	76

4.2.2.4.	Samevatting	76
4.2.3.Afdeling C: Motivering vir toetrede tot die mikroleenbedryf		77
4.2.3.1.	Redes vir toetrede tot die mikroleningsbedryf	77
4.2.3.2.	Alternatiewe vir toetrede tot die mikroleningsbedryf: Banksektor	80
4.2.3.3.	Alternatiewe vir toetrede tot die mikroleningsbedryf: Familie	83
4.2.3.4.	Dokumentasie verbonde aan die leningstransaksie	85
4.2.3.5.	Samevatting	87
4.2.4.Afdeling D: Impak van mikrolenings op die respondent se maatskaplike funksionering		87
4.2.4.1.	Finansiële begrotings van respondente	87
4.2.4.2.	Toetrede tot die mikroleenbedryf (MLB)	89
4.2.4.3.	Finansiële posisie na toetrede tot MLB	91
4.2.4.4.	Impak van toetrede tot die MLB	93
4.2.4.5.	Impak van MLB op alledaagse lewe	97
4.2.4.6.	Gevoelens en emosies van respondente	99
4.2.4.7.	Oorsaaklike faktore van betrokke emosies en gevoelens	102
4.2.4.8.	Opleidingsmoontlikhede en vereistes	106
4.2.4.9.	Samevatting	107

HOOFSTUK 5

ALGEMENE SAMEVATTINGS, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS VAN DIE ONDERSOEK

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

5.1. Inleiding	109
5.2. Bereiking van doelstellings en doelwitte, asook die navorsingsvraag rakende die ondersoek	109
5.3. Hoofstuk Een	112
5.3.1. Samevatting	112
5.3.2. Gevolgtrekkings	113
5.3.3. Aanbevelings	113
5.4. Hoofstuk Twee	114
5.4.1. Samevatting	114
5.4.2. Gevolgtrekkings	115
5.4.3. Aanbevelings	116
5.5. Hoofstuk Drie	116
5.5.1. Samevatting	116
5.5.2. Gevolgtrekkings	118
5.5.3. Aanbevelings	118

5.6. Hoofstuk Vier	119
5.6.1. Samevatting	119
5.6.2. Gevolgtrekkings	120
5.6.3. Aanbevelings	121
6. Bronnelys	123

OPGAWE VAN BYLAES

Bylae A: Toestemmingsbrief

Bylae B: Vraelys

Bylae C: Tabulêre resultate

OPGAWE VAN FIGURE

BLADSY

FIGUUR 2.1.	Geografiese verspreiding van Mikroleners in Suid-Afrika	26
FIGUUR 4.1.	Redes vir toetrede tot MLB	77
FIGUUR 4.2.	Alternatiewe vir toetrede tot die MLB – Familie	83
FIGUUR 4.3.	Impak van MLB op alledaagse lewe	97
FIGUUR 4.4.	Gevoelens en emosies van respondente	99
FIGUUR 4.5.	Oorsaaklike faktore vir gevoelens en emosies van respondente	102

OPGAWE VAN TABELLE

BLADSY

TABEL 4.1.	Geslagsverspreiding van respondente	64
TABEL 4.2.a.	Ouderdomsverspreiding van respondente	64
TABEL 4.2.b.	Ouderdomsverspreiding van respondente	65
TABEL 4.3.	Huistaal van respondente	66
TABEL 4.4.	Huwelikstatus van respondente	66
TABEL 4.5.a.	Afhanklikes van respondente	67
TABEL 4.5.b.	Hoeveelheid afhanklikes	67
TABEL 4.5.c.	Hoeveelheid afhanklikes	68
TABEL 4.5.d.	Hoeveelheid afhanklikes	68
TABEL 4.6.a.	Huishoudelike inkomste	69
TABEL 4.6.b.	Huishoudelike inkomste	69
TABEL 4.7.	Vlak van dienslewering	70
TABEL 4.8.	Hoogste opvoedkundige vlak	70
TABEL 4.9.	Aantal jare in diens van Korrektiewe Dienste	71
TABEL 4.10.	Begindatum van mikrolening	72
TABEL 4.11.	Terme vir terugbetaling	74
TABEL 4.12.	Leningsbedrag	75
TABEL 4.13.	Aflosbedrag op mikrolenings	76
TABEL 4.14.	Alternatiewe vir toetrede tot MLB – Banke	80
TABEL 4.15.	Dokumentasie verbonde aan leningstransaksie	85
TABEL 4.16.	Maandelikse begroting	88
TABEL 4.17.	Tipe begroting	88
TABEL 4.18.	Finansiële besluitneming	89
TABEL 4.19.	Finansiële posisie van respondente	91
TABEL 4.20.	Opleidingsmoontlikhede en vereistes	106

KEY TERMS

EMPLOYEE

This is an individual who is lawfully employed by an employer, either part-time, permanent or on a temporary base.

EMPLOYEE ASSISTANCE PROGRAM

This is a service rendered by employers to employees in order to address, prevent, relieve and solve work related and social problems, employees experience.

MICROLOAN

The lending of smaller amounts of money to consumers and are repayable to the moneylender within a relative short period of time.

MONEY BORROWER

This is the individual, who is borrowing money from another individual or agency, according to a prearranged money lending transaction.

MONEYLENDER

This is the individual or agency that is lending the amount of money requested, according to a money lending transaction, to the potential borrower.

MONEY LENDING TRANSACTION

This is a transaction between two parties regarding money lending, where the related stipulations and responsibilities are set out. Both parties have to sign this transaction.

SOCIAL FUNCTIONING

The complete role performance of an individual on all levels of his/her existence and in interaction with other systems, in his/her environment in totality.

SOCIAL PROBLEM

A situation, in which the social functioning of an individual, group or community is impeded by obstacles in the environment, that prevents the meeting of basic needs and satisfactory role performance.

SYSTEM

A system is an entity that possesses unique characteristics that are standing in relation to one another. Continuous interaction and interrelated influence characterize the relation.

SYSTEMS THEORY

By means of the systems theory, a framework is set for the gathering of information regarding the total set of elements that have an impact on social problems.